

ESG PRINCIPLES - A DRIVER OF SUSTAINABLE REGIONAL DEVELOPMENT AND BUSINESS TRANSFORMATION

INTERNATIONAL SCIENTIFIC AND PRACTICAL CONFERENCE

COLLECTION OF SCIENTIFIC ARTICLES

 <https://timeedu.uz/>

 24.10.2025 y.

2-TO'PLAM
2-MAXSUS SON/2025

+998 95 651 90 00
journals@timeedu.uz

“ESG tamoyillari – hududlarni barqaror rivojlantirish va biznesni transformatsiyalash drayveri” mavzuida Xalqaro ilmiy-amaliy anjumani ilmiy maqolalar va tezislar to‘plami. -T.: TMII, 2025. – 752 bet.

Ushbu to‘plamda mamlakatimizda iqtisodiyotni barqaror rivojlantirish, ishlab chiqarishni diversifikatsiya qilish, iqlim o‘zgarishi oqibatlariga moslashish va ularni yumshatish, tabiiy resurslardan foydalanish samaradorligini oshirish, ESG tamoyillari asosida hududlar va sanoat korxonalarining barqaror rivojlanishini ta’minlash, hududlarda “yashil” iqtisodiyotni qo‘llab-quvvatlashning samarali iqtisodiy mexanizmlarini joriy qilish, yirik va o‘rta biznes korxonalari faoliyatini transformatsiyalash va raqobatbardoshligini oshirish, sanoat korxonalarida chiqindilarni boshqarish va sirkulyar iqtisodiyotni rivojlantirish, “yashil” texnologiyalar, sun’iy intellekt asosida atrof-muhitni muhofaza qilish, raqamli iqtisodiyot sharoitida mavjud sanoat ishlab chiqarishni raqamli transformatsiya qilish jarayonlarini jadallashtirish orqali ishlab chiqarish sanoatini “drayver” sohaga aylantirish istiqbollari hamda barqaror iqtisodiy o‘rta ta’minlashning turli yo‘nalishlariga bag‘ishlangan ilmiy tadqiqot materiallari keltirilgan.

To‘plamda keltirilgan materiallarning mazmuni, undagi statistik ma’lumotlar va keltirilgan huquqiy-me’yoriy hujjatlarning haqqoniyligi, tanqidiy fikr-mulohazalar va takliflarga mualliflarning o‘zlari mas’uldirlar.

Сборник научных статей и тезисов Международной научно-практической конференции на тему «Принципы ESG – драйвер устойчивого развития регионов и трансформации бизнеса». – Т.: ТМII, 2025. – 752 с.

В сборнике представлены материалы научных исследований, посвященные устойчивому экономическому развитию нашей страны, диверсификации производства, адаптации к изменению климата и смягчению его последствий, повышению эффективности природопользования, обеспечению устойчивого развития регионов и промышленных предприятий на основе принципов ESG, внедрению эффективных экономических механизмов поддержки «зеленой» экономики в регионах, трансформации деятельности крупного и среднего бизнеса и повышению его конкурентоспособности, управлению отходами и развитию циклической экономики на промышленных предприятиях, охране окружающей среды на основе «зеленых» технологий, искусственному интеллекту, перспективам превращения обрабатывающей промышленности в «драйверную» отрасль за счет ускорения процессов цифровой трансформации действующего промышленного производства в условиях цифровой экономики, а также различным направлениям обеспечения устойчивого экономического роста.

Авторы сами несут ответственность за содержание представленных в сборнике материалов, достоверность содержащихся в нем статистических данных и представленных нормативно-правовых документов, а также за критические высказывания и предложения.

Tahrir hay’ati: i.f.n., dotsent Sh.K. Narbayev
i.f.n., professor I.S. Xotamov
i.f.d., professor Sh.I. Alibekov
i.f.d., professor V.P. Kuznetsov
i.f.f.d., dotsent N. Nosirova
i.f.f.d., dotsent D. Mamasoatov
assis. G. Axmedova
assis. A. Qudratxo‘jayev

Taqrizchilar: i.f.d., professor N.M. Maxmudov
i.f.d., professor A.A. Yadgarov

KIRISH SO‘ZI

ASSALOMU ALAYKUM, HURMATLI XALQARO ANJUMAN ISHTIROKCHILARI, AZIZ MEHMONLAR!

Sizlarni Toshkent menejment va iqtisodiyot instituti hamda O‘zbekiston Ekologik Partiyasi Markaziy kengashi tomonidan tashkil etilayotgan mazkur Xalqaro ilmiy-amaliy anjumanda qutlashdan mamnunmiz!

Qadrli anjuman ishtirokchilari, bugun biz “ESG tamoyillari – hududlarni barqaror rivojlantirish va biznesni transformatsiyalash drayveri” mavzusida Xalqaro ilmiy-amaliy anjuman o‘tkazmoqdamiz. Bugungi anjumanning asosiy maqsadi mamlakatimizda iqtisodiyotni barqaror rivojlantirish, ishlab chiqarishni diversifikatsiya qilish, iqlim o‘zgarishi oqibatlariga moslashish va ularni yumshatish, tabiiy resurslardan foydalanish samaradorligini oshirish, ESG tamoyillari asosida hududlar va sanoat korxonalarining barqaror rivojlanishini ta’minlash, hududlarda “yashil” iqtisodiyotni qo‘llab-quvvatlashning samarali iqtisodiy mexanizmlarini joriy qilish, yirik va o‘rta biznes korxonalari faoliyatini transformatsiyalash va raqobatbardoshligini oshirish, sanoat korxonalarida chiqindilarni boshqarish va sirkulyar iqtisodiyotni rivojlantirish, “yashil” texnologiyalar, sun’iy intellekt asosida atrof-muhitni muhofaza qilish masalalari bo‘yicha amalga oshirilayotgan ishlar, mavjud muammolar va ularni bartaraf etish yo‘llarini chiqur tahlil qilgan holda ilmiy amaliy takliflar ishlab chiqishdan iborat.

O‘zbekiston Respublikasi Prezidenti tomonidan imzolangan qaror va farmonlar, Vazirlar Mahkamasi qarorlari, amalga oshirilayotgan islohotlar ushbu anjuman mavzusining naqadar dolzarbligini anglatadi. Yurtboshimiz tomonidan 2025-yilni “Atrof-muhitni asrash va “yashil” iqtisodiyot yili” deb nomlanishi hamda ushbu yo‘nalishda qabul qilingan Davlat dasturida belgilangan vazifalarning ijrosini ta’minlashda ma’lum ma’noda anjumanning ham o‘z hissasi bo‘ladi deb umid qilamiz.

Anjuman natijalaridan kutilayotgan ilmiy, ijtimoiy va iqtisodiy samaradorlik quyidagilarda o‘z ifodasini topadi:

Ilmiy samaradorlik – anjumandan kutilayotgan ilmiy-amaliy natija mamlakatimiz hududlarida barqaror iqtisodiy rivojlanishni ta’minlash, sanoat korxonalarining atrof-muhitga bo‘lgan e’tiborini yanada kuchaytirish, biznes strategiyalarini takomillashtirish, shu bilan birga hududlar darajasida barqaror rivojlanishni amalga oshirish darajasini tahlil qilish, “atrof-muhit, jamiyat, boshqaruv” (ESG) tamoyillariga mos holda faoliyat ko‘rsatishlariga erishishning ustuvor yo‘nalishlarini tahliliy o‘rganish asosida olingan natijalarni umumlashtirib ilmiy asoslangan taklif va tavsiyalar ishlab chiqishdan iborat.

Ijtimoiy samaradorlik – muhokama qilinadigan masalalarning har birida ijtimoiy samara alohida o‘rin egallaydi. Chunki ESG-tamoyillarining asosiy xususiyati ham ijtimoiy sohaga yuqori darajada e’tibor qaratilishidadir. Shu jihatdan ijtimoiy samarani iqtisodiy jihatdan baholash, bu yo‘nalishda mavjud amaliyotlarni ilmiy tahlil qilishning konseptual yondashuvlarini ishlab chiqishga, hududlarda va biznes sohasida izchil islohotlarni amalga oshirish orqali jamiyatni rivojlantirish, aholining turmush darajasini yaxshilash, barqaror daromad manbalarini shakllantirish, tabiiy resurslar tejamkorligiga erishish asosida kelajak avlod uchun zahiralarini saqlab qolish, aholini ijtimoiy himoya qilish tizimini takomillashtirishga xizmat qiladi.

Iqtisodiy samaradorlik - iqtisodiy faoliyatning faol ishtirokchilaridan biri ishlab chiqarish korxonalaridir, ular tomonidan mahsulot ishlab chiqarish jarayonida sezilarli darajada uglerod izi qoldiriladi. Shaffof va ekologik toza ma’lumotlarni taqdim etish atrof-

muhitni muhofaza qilish qonunchiligiga rioya qilish uchun zarurdir. Iqtisodiy samaradorlik jihatidan mavzu doirasida muhokama qilinadigan har bir masala katta ahamiyatga ega. Birinchidan, sohada qonunchilik bazasini mustahkamlash; ikkinchidan, korxonalarda ESG tamoyillarini joriy yetishning iqtisodiy samaradorligini baholash uslubiyotini ishlab chiqish; uchinchidan, hududlarning barqaror rivojlanishi uchun mavjud salohiyatini baholash va shu asosda sohalarni diversifikatsiya qilish imkoniyatining vujudga kelishi, to'rtinchidan, korxona va tarmoqlarni rivojlantirishda "yashil" investitsiyalarni jalb qilish hamda ulardan samarali foydalanishga keng yo'l ochiladi.

Albatta bunday o'zgarishlar, texnologik taraqqiyotga hamohang ravishda, qo'shimcha imkoniyatlarni ochishga va rivojlanishning yangi strategiyalarini ishlab chiqishga keng imkoniyatlar yaratmoqda.

Lekin shu bilan bir qatorda, iqtisodiyotni raqamlashtirish va bunday sharoitda biznesni rivojlantirish jarayonlarida, o'ziga xos muammolar va turli savollar ham yuzaga kelmoqda.

Bunday masalalarni o'rganib, uning yechimlarini topish uchun Toshkent menejment va iqtisodiyot institutining professor-o'qituvchilari tomonidan ham turli ilmiy tadqiqotlarni olib borish yo'lga qo'yilgan. Ularning tadqiqotlari natijalaridan - o'quv jarayonlarida, ta'lim sifatini oshirish maqsadlarida, keng foydalaniladi.

Bu o'z navbatida, institutda menejment, iqtisodiyot va axborot texnologiyalari sohalarida tayyorlanadigan malakali mutaxassislarning nafaqat nazariy bilimlarini, balki amaliy ko'nikmalarini ham oshirishga hizmat qiladi.

Bundan tashqari, institutda innovatsion dasturlar va loyihalar orqali talabalarni yangi texnologiyalar bilan tanishtirish, ularda raqamli iqtisodiyot va global biznes muhitida raqobatbardosh bo'lish uchun zarur bo'lgan ko'nikmalarni shakllantirishga yordam beradi.

Xalqaro ilmiy-amaliy anjumanni o'tkazishda hamkorlik qilayotgan O'zbekiston Ekologik Partiyasi Markaziy kengashiga, anjumanda ishtirok etayotgan O'zbekiston Respublikasi Oliy ta'lim, fan va innovatsiyalar vazirligi, O'zbekiston Respublikasi Iqtisodiyot va moliya vazirligi, O'zbekiston Respublikasi Energetika vazirligi, BMT ning UNDP loyihasi vakillariga, Federal davlat byudjeti oliy ta'lim muassasasi Kozma Minin nomidagi Nijniy Novgorod davlat pedagogika universiteti, Umumrossiya davlat adliya universitetining (VGUYU) Shimoliy-Kavkaz instituti (filiali), Umumrossiya davlat adliya universitetining (VGUYU) Rostov instituti (filiali), Kazpotrebsoyuz Karaganda universiteti, Kyungdong Universiteti (Koreya Respublikasi), tashkilot va korxonalarining mutaxassislari, xorijiy va mahalliy iqtisodchi olimlarga o'z minnatdorchiligimizni izhor qilamiz.

Bugun sizlarning e'tiboringizga taqdim etiladigan taqdimotlar va fikrlar - bizni zamonaviy iqtisodiyotning yangi talablariga mos keladigan biznes modellarni yaratishga ilhomlantiradi.

Biz bu jarayonda, o'z tajribamizni almashish va birgalikda muammolarni hal qilish uchun yangi g'oyalarni kashf etishni maqsad qilamiz.

Umid qilamanki, anjumanimiz samarali va foydali bo'ladi.

Har biringizning ishtirokingiz va hissangiz bu jarayonda juda muhim.

Keling, birgalikda yangiliklarga ochiq bo'lib, innovatsion yechimlarni izlaylik!

Bugungi anjuman ishiga va unda ishtirok etayotgan barcha ishtirokchilarning ilmiy-ijodiy faoliyatlariga ulkan muvaffaqiyatlar tilaymiz!

Toshkent menejment va iqtisodiyot instituti rektori

X. Axmedov

MUNDARIJA / ОГЛАВЛЕНИЕ

I SHO‘BA. IQTISODIYOTNI BARQAROR RIVOJLANTIRISH, ISHLAB CHIQRISHNI DIVERSIFIKATSIYA QILISH, IQLIM O‘ZGARISHI OQIBATLARIGA MOSLASHISH VA ULARNI YUMSHATISH, TABIIY RESURLARDAN FOYDALANISH SAMARADORLIGINI OSHIRISH.....	11
HUDUDLARNI BARQAROR RIVOJLANTIRISH DASTURLARINI XALQARO STANDARTLAR TIZIMIGA MOSLASHTIRISH IMKONIYATLARI	
Abdulloyev A.J., N.K.Sharapova	11
АНАЛИЗ ГОТОВНОСТИ УНИВЕРСИТЕТОВ К ПОДГОТОВКЕ СПЕЦИАЛИСТОВ В ОБЛАСТИ УПРАВЛЕНИЯ УСТОЙЧИВЫМ ПРЕДПРИЯТИЕМ И РЕАЛИЗАЦИИ ESG-КОНЦЕПЦИИ	
Кузнецов В.П., Назарова Е.Н.	23
ЭКОНОМИКО-ПРАВОВОЙ КОНТРОЛЬ КАК МЕТОД ОБЕСПЕЧЕНИЯ ЭКОНОМИЧЕСКОЙ БЕЗОПАСНОСТИ	
Алибеков Ш.И.	33
ҚИШЛОҚ ХЎЖАЛИГИ ИШЛАБ ЧИҚАРИШ ТАРКИБИНИ БОЗОР КОНЪЮНКТУРАСИ ЎЗГАРИШИГА МОС ТАКОМИЛЛАШТИРИШНИНГ ИЛМИЙ-НАЗАРИЙ АСОСЛАРИ	
Чариев К.А., Абдулазизов Ш.А.	37
BARQAROR RIVOJLANISHDA YASHIL ENERGIYA TEXNOLOGIYALARINING AHAMIYATI	
Asamxodjayeva S.Sh.	48
BARQAROR IQTISODIY RIVOJLANISH JARAYONIDA RAQAMLI BANK XIZMATLARINI KENGAYTIRISH ISTIQBOLLARI	
Meyliqulov Sh.X.	56
МЕХАНИЗМЫ СОВЕРШЕНСТВОВАНИЯ УПРАВЛЕНИЯ ИНТЕЛЛЕКТУАЛЬНОЙ СОБСТВЕННОСТЬЮ В КОМПАНИЯХ	
Киясов Б.Н.	60
РАЗРАБОТКА И ВНЕДРЕНИЕ СИСТЕМЫ КРІ ДЛЯ УПРАВЛЕНИЯ ЭФФЕКТИВНОСТЬЮ СОТРУДНИКОВ НА ПРЕДПРИЯТИИ	
Ўқбар Айдын	66
TO‘QIMACHILIK KORXONALARIDA INNOVATSION XATARLARNI BOSHQARISH VA HUDUDIY “YASHIL” IQTISODIYOTNI RIVOJLANTIRISH MEKANIZMLARINI TAKOMILLASHTIRISH	
Rashidov J.X.	72
“QURILISH SOHASI FAOLIYATIDA RAQAMLI TRANSFORMATSIYA JARAYONLARINI TAKOMILLASHTIRISH”	
Alimov O.S.	82
O‘ZBEKISTON IQTISODIYOTINI MAKROIQTISODIY BARQAROR RIVOJLANTIRISH TANHILI	
Nazirova S.X.	89
ПОВЫШЕНИЕ ЭКОНОМИЧЕСКОЙ ЭФФЕКТИВНОСТИ ПРЕДПРИЯТИЙ ПРОИЗВОДСТВА ОДЕЖДЫ В РЕСПУБЛИКЕ УЗБЕКИСТАН	
Ахмедова Г.А.	99
ОПТИМИЗАЦИЯ БИЗНЕС-ПРОЦЕССОВ ПРЕДПРИЯТИЙ МАШИНОСТРОЕНИЯ В НИЖЕГОРОДСКОЙ ОБЛАСТИ НА ПРИМЕРЕ КОМПАНИИ «ГРУППА ГАЗ»	
Лаврентьева Е.В., Пахомичева А.С.	107
БЕРЕЖЛИВОЕ ПРОИЗВОДСТВО КАК ФАКТОР ЭФФЕКТИВНОСТИ ДЕЯТЕЛЬНОСТИ ПРЕДПРИЯТИЙ МАШИНОСТРОЕНИЯ	
Лаврентьева Е.В., Султанова Л.Л.	113
ТЕНДЕНЦИИ И ПРОБЛЕМЫ РОССИЙСКИХ РЕГИОНОВ ПО ВНЕДРЕНИЮ ESG – СТАНДАРТОВ	
Набоков В.И., Некрасов К.В.	121
ЎЗБЕКИСТОНДА КИРУВЧИ ТУРИЗМНИ БАРҚАРОР РИВОЖЛАНТИРИШДА АУТСОРСИНГ ХИЗМАТЛАРИДАН ФОЙДАЛАНИШ ЗАРУРАТИ	
Рискулов Р.Б.	125
KORXONADA BREND EKOTIZIMINI SHAKLLANTIRISHNING ILMIY-USLUBIY JIHATLARI	
Sa’dulloyev H.I.	134

RAQAMLI IQTISODIYOTNING MAMLAKAT IQTISODIY RIVOJLANISHIGA TA’SIRI VA “RAQAMLI O‘ZBEKISTON – 2030” STRATEGIYASINI AMALGA OSHIRISHDAN KUTILAYOTGAN NATIJALAR TAHLILI	
Sharipova Sh.B.	140
O‘ZBEKISTONDA KICHIK BIZNES VA XUSUSIY TADBIRKORLIKNI RIVOJLANTIRISH ISTIQBOLLARI	
Sharipov I.B.	147
РАЦИОНАЛЬНАЯ ОРГАНИЗАЦИЯ ТЕРРИТОРИИ ДЕХКАНСКИХ ХОЗЯЙСТВ С ИСПОЛЬЗОВАНИЕМ ГЕОИНФОРМАЦИОННЫХ СИСТЕМ	
Ашуров А.Ф.	155
II SHO’BA. “YASHIL” TEXNOLOGIYALAR, SUN’IY INTELEKT VA ENG YAXSHI TEXNOLOGIYALAR (BAT) ASOSIDA ATROF-MUHITNI MUHOFAZA QILISH	164
OLIY TA’LIM MUASSASALARIDA INNOVATSION MENEJMENTNI RIVOJLANTIRISH: RAQAMLI TEXNOLOGIYALARNI INTEGRATSIYA QILISH YO’LLARI	
Yuldashev I.B.	164
ОБРАЗОВАТЕЛЬНАЯ МОДЕЛЬ «УНИВЕРСИТЕТ 4.0»: ПОДГОТОВКА КАДРОВ ДЛЯ ДИВЕРСИФИКАЦИИ ЭКОНОМИКИ В УСЛОВИЯХ НИЗКОУГЛЕРОДНОГО ПЕРЕХОДА	
Кузнецова С.Н., Цыбуцинина И.Е., Фролов Ю.С., Горев Н.А.	168
SUN’IY INTELEKT VA REAL VAQT TIZIMLARI ASOSIDA HUDUDIY AVTOMOBIL YO’LLARI MUHANDISLIK INSHOATLARINI LOYIHALASH JARAYONINI MODELLASHTIRISH	
Norinov M.U., Zikrayev A.A.	177
REAL VAQT TIZIMLARI VA SUN’IY INTELEKT ASOSIDA EKOLOGIK MONITORINGNI AVTOMATLASHTIRISHNING ILMIY-ASOSIY YO’NALISHLARI	
Ergashev O.M.	186
ИҚЛИМ ЎЗГАРИШЛАРИ ШАРОИТИДА АГРАР СОҲАНИ БАРҚАРОР РИВОЖЛАНТИРИШДА СУҒУРТА МЕХАНИЗМИНИНГ РОЛИ	
Вахобов А.Р.	195
ИНСОН ВА АТРОФ-МУҲИТ УЙҒУНЛИГИНИ ТАЪМИНЛАШ ЙЎЛЛАРИ.	
Йўлдошев Н.Қ.	202
SUN’IY INTELEKTDAN ATROF-MUHITNI MUHOFAZALASHDA FOYDALANISH	
Nasriddinov I.X., Tulyaganov E.J.	209
O‘ZBEKISTONDA KO‘ZI OJIZ SHAXSLARNING IQTISODIY FAOLLIGINI OSHIRISHDA INNOVATSION YONDASHUVLAR VA TEXNOLOGIK IMKONIYATLAR	
Isayev K.A., Qurbanov A.G’.	215
ЧОРВАЧИЛИК ХЎЖАЛИКЛАРИ ВА УЛАРГА ХИЗМАТ КЎРСАТУВЧИ СУБЪЕКТЛАР ЎРТАСИДА КООПЕРАЦИЯ МУНОСАБАТЛАРИНИ ТАШКИЛ ЭТИШНИНГ АҲАМИЯТИ	
Худайбердиев Ў.Э.	221
RAQAMLI TRANSFORMATSIYA TIZIMI RIVOJLANISHI SHAROITIDA BIZNESNI BOSHQARISH VA TASHKIL QILISH	
Kambarova Sh.M.	228
BARQAROR INVESTITSİYALAR VA ESG ME’ZONLARI: NAZARIY TAHLIL	
Maxmasobirova N.U.	235
“O‘ZBEKISTON SANOAT TARMOQLARIDA ESG TAMOIYLLARIGA ASOSLANGAN BOSHQARUV MECHANIZMLARINI JORIY ETISHNING IQTISODIY SAMARADORLIGINI BAHOLASH”	
Rusatamov Z.X.	241
THE ROLE OF ESG PRINCIPLES IN ATTRACTING INSTITUTIONAL INVESTORS IN CORPORATE GOVERNANCE	
Sadikova M.A.	249
OZIQ-OVQAT MAHSULOTLARI BOZORINI RIVOJLANTIRISHDA IQTISODIY DIVERSIFIKATSIYANING O‘RNI	
Daminova O.M.	254
КОНФУЦИАНСКИЕ ИДЕИ В КОРПОРАТИВНОМ УПРАВЛЕНИИ УЗБЕКИСТАНА	
Нарзуллаева Г.С., Сайфуллаева М.И., Носирова Н.Д.	262
YASHIL TEXNOLOGIYALAR VA SUN’IY INTELEKTNING SANOAT KORXONALARIDA ISHLAB CHIQRISH SAMARADORLIGINI OSHIRISHDAGI AHAMIYATI	
Yakubova U.A.	278

HUDUDLARNI BARQAROR RIVOJLANTIRISHNING IJTIMOY–INSTITUTSIONAL ASOSLARINI TAKOMILLASHTIRISH VA BU YO‘NALISHDAGI DAVLAT SIYOSATI	
Qo‘chqorova M.U.	284
INKLYUZIV IQTISODIYOT SHAROITIDA SANOAT KORXONALARI FAOLIYATI RIVOJLANISHINING XORIJIY TAJRIBALARI	
Qurbanov A.G‘.	291
GLOBAL BIZNESDA INNOVATSIYALAR VA ULARNING XUSUSIYATLARI	
Murtazaev O.O.	298
SANOAT KORXONALAR BARQAROR RIVOJLANISHINING NAZARIY-USLUBIY JIHATLARI	
Ismatulloeva M.F.	304
TRANSPORT XIZMATLARINI IQTISODIYOTDA TUTGAN O‘RNI VA VAZIFALARI	
Karimova Sh.U.	311
ФИНАНСОВОЕ ОЗДОРОВЛЕНИЕ И СОВЕРШЕНСТВОВАНИЕ СИСТЕМЫ ФИНАНСИРОВАНИЯ АГРОБИЗНЕСА КАК ФАКТОР УСТОЙЧИВОГО ЭКОНОМИЧЕСКОГО РАЗВИТИЯ И СОКРАЩЕНИЯ БЕДНОСТИ В УЗБЕКИСТАНЕ	
Адиллов Ш.Ш.	315
III SHO‘BA. ESG TAMOIYILLARI ASOSIDA HUDUDLAR VA SANOAT KORXONALARINING BARQAROR RIVOJLANISHINI TA‘MINLASH YO‘NALISHLARI.....	325
“SANOAT-5.0” VA BARQARORLIK: ASOSIY TENDENSIYALAR VA MUAMMOLAR	
Xotamov I.S., Qudratxo‘jayev A.K.	325
ФИНАНСОВАЯ ГРАМОТНОСТЬ НАСЕЛЕНИЯ КАК ДРАЙВЕР УСТОЙЧИВОГО ЭКОНОМИЧЕСКОГО РАЗВИТИЯ	
Мырзалиева Г.А., Байкенжеева Д.Б.	334
QISHLOQ XO‘JALIGIDA RESURSLARDAN OQILONA FOYDALANISH YO‘LLARI	
Asamxodjayeva Sh.Sh., Qodirov S.Q.	341
ESG TAMOIYILLARI HUDUDIY IQTISODIY SIYOSATDA: BARQAROR RIVOJLANISHNING YANGI PARADIGMASI	
Zaynutdinov I.S.	348
ESG TAMOIYILLARI ASOSIDA SANOAT CHIQINDILARINI QAYTA ISHLASHNING BARQAROR RIVOJLANISHGA TA‘SIRI	
Yusupov U.M.	353
AGLOMERATSIYALARNING “YASHIL” IQTISODIYOT RIVOJLANISHIGA TA‘SIRI	
Mardonov Sh.	362
O‘ZBEKISTON UZUMCHILIK KORXONALARINING EKSPORT SAMARADORLIGIGA EKO-MARKETING TA‘SIRINI TAHLIL QILISHDA SUN‘IY INTELLEKT VA MASHINAVIY O‘RGANISHGA ASOSLANGAN YANGI EKONOMETRIYA YONDASHUVI	
Usmonova Diyora Mahmud qizi	367
O‘ZBEKISTON IQTISODIYOTIDA SANOATNI TUTGAN O‘RNI.....	379
Matchanova Ma‘rifat Ikramovna.....	379
BARQAROR IQTISODIY RIVOJLANISH JARAYONIDA RAQAMLI BANK XIZMATLARINI KENGAYTIRISH ISTIQBOLLARI	
Meyliqulov Sh.X.	384
AVTOMOBILSOZLIKDA MAHALLIYLASHTIRISHNI RIVOJLANTIRISHDA IKKINCHI DARAJALI YETKAZIB BERUVCHILARNING O‘RNI VA ULARNI RIVOJLANTIRISH YO‘LLARI	
Qobilov R.Sh.	388
СОВЕРШЕНСТВОВАНИЕ МОДЕЛЕЙ ЭФФЕКТИВНОГО УПРАВЛЕНИЯ ЧЕЛОВЕЧЕСКИМИ РЕСУРСАМИ В КОМПАНИЯХ	
Аділ Ф.С.	392
ВНЕДРЕНИЕ СОВРЕМЕННЫХ МОДЕЛЕЙ И МЕТОДОВ УПРАВЛЕНИЯ КАЧЕСТВОМ В КОМПАНИЯХ	
Жолдасова А.Б.	397
ЭФФЕКТИВНЫЕ МЕТОДЫ РАЗРЕШЕНИЯ КОРПОРАТИВНЫХ КОНФЛИКТОВ	
Кемпірәлі Е.Қ.	404
РЕИНЖИНИРИНГ БИЗНЕС-ПРОЦЕССОВ: ШАГИ К ИХ АВТОМАТИЗАЦИИ	
Пернебаев Е.Б.	409
ВНЕДРЕНИЕ СОВРЕМЕННОЙ СИСТЕМЫ УПРАВЛЕНИЯ КОРПОРАТИВНЫМИ ИЗМЕНЕНИЯМИ НА ПРЕДПРИЯТИИ	

Рахатова Ж.Н.	414
HUDUDLARNI BARQAROR RIVOJLANTIRISHNING IJTIMOY-INSTITUTSIONAL ASOSLARINI TAKOMILLASHTIRISH VA BU YO'NALISHDAGI DAVLAT SIYOSATI	
Musulmonova Sh., Hikmatov M.	422
SANOAT KORXONALARIDA ESG TAMOYILLARINI JORIY ETISHNING MILLIY VA XORIJIY TAJRIBASI	
Toxirov J.M.	426
GREEN CAR: QISHLOQ XO'JALIGIDA NAZORATNI YENGILLASHTIRUVCHI AQLLI ROBOT	
Qurbonov Sh.B.	434
O'ZBEKISTON RESPUBLIKASIDA KICHIK SANOAT ZONALARI FAOLIYATINING TAHLILI	
Baxromov A.B.	437
XALQARO AUDIT STANDARTLARIGA MUVOFIQ AUDITORLIK TEKSHIRUVLARINI YTKAZISH MASALALARI	
Ahmadjonov A.K.	443
ЎЗБЕКИСТОНДА ДАВЛАТ ИШТИРОКИДАГИ КОРХОНАЛАРНИ ESG-ТРАНСФОРМАЦИЯ ҚИЛИШ: ИНСТИТУЦИОНАЛ АСОСЛАР, ХАЛҚАРО СТАНДАРТЛАР ИНТЕГРАЦИЯСИ ВА РИВОЖЛАНИШ ИСТИҚБОЛЛАРИ	
Ashurov Z.A.	448
IV SHO'BA. KICHIK VA O'RTA BIZNES SUBYEKTLARI FAOLIYATINI TRANSFORMATSIYALASH VA RAQOBATBARDOSHLIGINI OSHIRISH	459
KICHIK VA O'RTA BIZNES SUBYEKTLARI EKSPORT FAOLIYATINI RIVOJLANTIRISH VA RAQOBATBARDOSHLIGINI OSHIRISH YO'LLARI	
Mamasoatov D.R.	459
РЕСТРУКТУРИЗАЦИЯ В СФЕРЕ ОБЕСПЕЧЕНИЯ ЗАНЯТОСТИ В РЕСПУБЛИКЕ УЗБЕКИСТАН: АНАЛИЗ ИНСТИТУЦИОНАЛЬНЫХ ИЗМЕНЕНИЙ И ИХ ВЛИЯНИЕ НА РЫНОК ТРУДА	
Abduraimova N.P.	464
AKSIYADORLIK JAMIYATLARIDA BIZNES JARAYONLARINI BOSHQARISHNI RAQAMLASHTIRISHDA ILG'OR XORIJIY TAJRIBALAR TAHLILI	
Suyunov Y.B.	479
АРАБСКАЯ РЕСПУБЛИКА ЕГИПЕТ НА ПУТИ К УСТОЙЧИВОМУ ЭКОНОМИЧЕСКОМУ РОСТУ	
Ziyadullaeva L.C.	487
THE IMPACT OF THE CHINA-KYRGYZSTAN-UZBEKISTAN RAILWAY ON UZBEKISTAN'S ECONOMIC DEVELOPMENT: MECHANISMS, EFFECTS, AND POLICY RESPONSES	
Ye Maoqing.	492
XORIJIY INNAVATSION INVESTITSİYALARNI JALB ETISH DOLZARBLIGI	
Tulyaganov E.J., Ubaydullayeva G.E.	502
QURG'OQCHIL MINTAQALARDA KICHIK AGROBIZNES SUBYEKTLARI FAOLIYATI SAMARADORLIGINI OSHIRISH YO'LLARI	
Qulliyev O.A.	507
BANKLARNING MOLİYAVIY SAMARADORLIGINI OSHIRISHDA KAPITAL VA AKTIVLAR RENTABELLIGINING AHAMIYATI	
Alimjanova D.S.	516
СОВЕРШЕНСТВОВАНИЕ СТРАТЕГИЧЕСКОГО УПРАВЛЕНИЯ ИННОВАЦИЯМИ В БИЗНЕС-СФЕРЕ	
Raxymjanova A.A.	519
MAMLAKATIMIZDA EKSPORT JARAYONLARINI BARQARORLASHTIRISH OMILLARI	
Abdvaliyev Sh.X.	524
SANOAT KORXONALARIDA HR MENEJMENT TIZIMINI JORIY ETISH VA XODIMLARNI BOSHQARUV HOLATI TAHLILI	
Toshtemirov S.G'.	534
INSON RESURSLARINI BOSHQARISHDA MOTIVATSIYA TIZIMINI TAKOMILLASHTIRISH	
Abdufattoxova H.	539
AVTOMATLASHTIRILGAN BUYUMLARNI SARALOVCHI ROBOTLAR	
G'ulomov X.A.	545

APPLICATION OF ESG PRINCIPLES AS A WAY TO INCREASE COMPETITIVENESS IN THE MANAGEMENT OF INDUSTRIAL ENTERPRISES	
Kurbanov U.A., Kurbanova Sh.Y., Alimova D.T.	548
ЦИФРОВИЗАЦИЯ ЭКОНОМИКИ И ЕЁ ВЛИЯНИЕ НА РЫНОК ТРУДА.	
Фарходова Ш.Ш.	554
СОВРЕМЕННЫЕ НОВЕЙШИЕ ТЕХНОЛОГИИ В ЭКОНОМИКЕ И БИЗНЕСЕ: РОЛЬ В СОЦИАЛЬНО- ЭКОНОМИЧЕСКОМ РАЗВИТИИ РК	
Агабекова Ш.Н., Бокушева С., Байкенжеева Д.Б.	557
ЭКОНОМИЧЕСКИЕ МЕХАНИЗМЫ РАЗВИТИЯ ЗЕЛЕННОЙ ЭКОНОМИКИ В РЕГИОНАХ КАЗАХСТАНА: ПРОБЛЕМЫ И ПУТИ СОВЕРШЕНСТВОВАНИЯ	
Жартай Ж.М., Саттыбаева Д.М., Рахимова А.Н., Никкель Л.Д.	565
O‘ZBEKISTONDA RAQAMLI IQTISODIYOTNI RIVOJLANTIRISH: MUAMMOLAR VA IMKONIYATLAR	
Vahangurov O.O.	571
O‘ZBEKISTONNING YASHIL IQTISODIYOTGA O‘TISH YO‘LLARI VA USTUVORLIKLARI	
Luqmanov B.M.	577
KAPITAL TANQISLIGI SHAROITIDA MOLIVAVIY RESURLARNI DIVERSIFIKATSIYA QILISH	
Arziyev S.	585
V SHO‘BA. ESG STANDARTLARIGA MOS KELADIGAN INVESTITSIYA LOYIHALARINI QO‘LLAB-QUVVATLASH, DAVLAT-XUSUSIY SHERIKLIK VA XALQARO MOLIVA INSTITUTLARI	590
SANOAT KLASTERLARI – SANOAT SALOHİYATINI OSHIRISHNING STRATEGİK YO‘NALISHI SIFATIDA	
Sobirov A.A.	590
АНАЛИЗ ВА СИНТЕЗ МЕТОДЛАРИНИНГ ЭВОЛЮЦИЯСИ	
Дусмуратов Р.Д., Носирова Н.Ж.	597
ESG-ФАКТОРЫ В ПРИНЯТИИ ИНВЕСТИЦИОННЫХ РЕШЕНИЙ: ОПЫТ И ПЕРСПЕКТИВЫ	
Ким Л.Н., Елтаев Н.К.	606
КЛЮЧЕВЫЕ АСПЕКТЫ ЭКОНОМИЧЕСКОЙ ПОДДЕРЖКИ «ЗЕЛЁНОЙ» ЭКОНОМИКИ НА ПРИМЕРЕ НИЖЕГОРОДСКОЙ ОБЛАСТИ	
Ремизова И.В.	614
TIJORAT BANKLARIDA DAVLAT MAQSADLI DASTURLARINI MOLIVALASHNING ILG‘OR HORIJ TAJRIBALARI	
Shodiyev Sh.S.	620
ВЛИЯНИЕ ЗЕЛЁНЫХ ИНВЕСТИЦИЙ НА ИНВЕСТИЦИОННУЮ ПРИВЛЕКАТЕЛЬНОСТЬ АКЦИОНЕРНЫХ ОБЩЕСТВ	
Усманова Ю.	623
YASHIL ENERGETIKA SOHASIDA INVESTITSIYALARNING ROLI	
Primov S.F.	632
ПОВЫШЕНИЕ ЭФФЕКТИВНОСТИ ИСПОЛЬЗОВАНИЯ ЧЕЛОВЕЧЕСКИХ РЕСУРСОВ В РАМКАХ ЗЕЛЕННЫХ РАБОЧИХ МЕСТ	
Хувайдуллаева И.Х.	638
RAQAMLI IQTISODIYOT SHAROITIDA INVESTITSIYALARNI JALB QILISH	
Primov S.F.	642
ТИЖОРАТ БАНКЛАРИНИНГ ФАОЛИЯТИДА УЧРАЙДИГАН РИСКЛАР ВА УЛАРНИ БАРТАРАФ ЭТИШ ЙЎЛЛАРИ	
Хусанбоев А.Ғ.	647
ВЛИЯНИЕ ПРИНЦИПОВ ESG НА РЕЗУЛЬТАТЫ ПЕРВИЧНОГО ПУБЛИЧНОГО РАЗМЕЩЕНИЯ АКЦИЙ: КОМПЛЕКСНЫЙ АНАЛИЗ	
Сайдуллаев Ш.	653
РАНВАР KADRLARNING BOSHQARUV KOMPETENSIYALARINI RIVOJLANTIRISHDA RAQAMLI TEXNOLOGIYALARNING O‘RNI	
Olimov S.A.	660
MILLIY IQTISODIYOTDA KICHİK TADBIRKORLIKNING O‘RNI VA AHAMIYATI	
Kurbanova Sh.Y., Yusupov A.A.	667
ВЛИЯНИЕ ИСКУССТВЕННОГО ИНТЕЛЛЕКТА НА ТРАНСФОРМАЦИЮ БИЗНЕС-МОДЕЛЕЙ И ЭКОНОМИЧЕСКИЙ РОСТ	

Koptaeva G.I., Bekebaeva M.O.	672
HUDUDLAR TASHQI IQTISODIY STRATEGIYALARINI SHAKLLANTIRISHNING XORIJIY DAVLATLAR TAJRIBASI	
Toshboyev M.M.	680
QISHLOQ XO'JALIGIDA KLASSTERLARINING MOLIYAVIY BARQARORLIGINI TA'MINLASHDA DAVLAT SUBSIDİYALARINING AHAMIYATI	
Yuldasheva D.K.	689
O'ZBEKISTONDA JISMONIY TARBIYA VA SPORTNI RIVOJLANTIRISHNING IQTISODIY-IJTIMOIIY AHAMIYATI	
Mamatov M.N.	699
RAQAMLI-ELEKTRON PULLAR VA KRIPTOVALYUTALAR FARQLARI	
Matchanov T.M., Matchanova M.I.	703
AXBOROT TIZIMLARI XUSUSIYATLARI	
Norinov M.U., Abdulxamid A.I., Oripov O.I., Madaminov F.R.	709
CHIQINDILARNI QAYTA ISHLASH SANOATI VA ATROF-MUHITGA SALBIY TA'SIRINI KAMAYTIRISH YO'LLARI	
Tursunqulov Sh.R.	715
O'ZBEKISTON IQTISODIYOTINI BARQAROR RIVOJLANTIRISHDA ISHLAB CHIQRISHNI DIVERSIFIKATSIYA QILISH VA IQLIM O'ZGARISHI OQIBATLARIGA MOSLASHISH MEXANIZMLARI	
Abduraxmanova Z.T., Rustamova M.M.	722
RAQAMLI TEXNOLOGIYALAR ORQALI SANOATDA EKOLOGIK SAMARADORLIKNI OSHIRISH	
Hasanov H.X.	727
SHADOW ECONOMY EXPOSED: THE HIDDEN FORCES SHAPING ECONOMY.	
Arziev Sh.R.	735
TIJORAT BANKLARIDA INNOVATSION MARKETING STRATEGIYALARIDAN FOYDALANISH MEXANIZMLARI	
Axmedova D.B.	741

16. Министерство занятости и трудовых отношений Республики Узбекистан. (2024). Отчет о деятельности за 2023 год. Ташкент.

AKSIYADORLIK JAMIYATLARIDA BIZNES JARAYONLARINI BOSHQARISHNI RAQAMLASHTIRISHDA ILG'OR XORIJIY TAJIRIBALAR TAHLILI

Suyunov Yorqin Bekmurodovich

Toshkent menejment va iqtisodiyot instituti

“Biznes boshqaruvi va moliya” kafedrası dotsenti, PhD

E-mail: yosuyunov78@gmail.com

Orcid: 0009-0008-9928-0220

***Annotatsiya.** Mazkur maqolada korporativ korxonalarda raqamlashtirish haqida tushuncha, bu boradagi jaxon olimlarining qarashlari tahlil qilingan, raqamlashtirish jarayonlari, joriy qilish yo'llari va bu boradagi ilmiy asoslangan xulosalar o'z aksini topgan.*

***Kalitli so'zlar:** raqamlashtirish, texnologiyalar, modellashirish, biznes, tadqiqot, aksiyadorlik jamiyati, transformatsiya, internet, samaradorlik, muammolar, tizimlashtirish, platforma, sun'iy intellekt, inqilob, tahlil, xavf, ma'lumotlar.*

***Аннотация.** В данной статье анализируются понимание цифровизации на корпоративных предприятиях, взгляды мировых учёных на этот счёт, отражаются процессы цифровизации, пути реализации, а также научно обоснованные выводы по этому поводу.*

***Ключевые слова:** цифровизация, технологии, моделирование, бизнес, исследования, акционерное общество, трансформация, интернет, эффективность, вызовы, систематизация, платформа, искусственный интеллект, революция, анализ, риск, данные.*

***Abstract.** In this article, the understanding of digitization in corporate enterprises, the views of world scientists on this matter are analyzed, digitization processes, ways of implementation, and scientifically based conclusions on this matter are reflected.*

***Keywords:** digitization, technologies, modeling, business, research, joint stock company, transformation, internet, efficiency, challenges, systematization, platform, artificial intelligence, revolution, analysis, risk, data.*

Kirish

Aksiyadorlik jamiyatlarida biznes jarayonlarini raqamlashtirish jahon iqtisodiyotining muhim qismlaridan biridir. Bu jarayon ko'plab kompaniyalar uchun samaradorlikni oshirish, xarajatlarni qisqartirish va raqobatbardoshlikni kuchaytirish uchun kalit hisoblanadi. Ishonchli va ilg'or xorijiy tajribalarni o'rganish esa mazkur jarayonning muvaffaqiyati uchun asosiy omildir.

Zamonaviy iqtisodiyot katta o'zgarishlar va raqamli sohada chuqur transformatsiya jarayonlar arafasida turibdi. Raqamli va axborot texnologiyalarining faol rivojlanishi sifat jihatdan yangi bozor - axborot xizmatlari bozorini shakllantirdi, bu bozor katta segment iste'molchilarni birlashtiradi. Ushbu bozorda faol bo'lgan shaxslar, xodimlar, biznes vakillari biznes jarayonlarini optimallashtirishga, kompaniyalar samaradorligini oshirishga, katta miqdordagi dolzarb ma'lumotlardan doimiy foydalanish asosida bozor bilan o'zaro aloqalar tajribasini yaxshilashga yo'naltirilgan. Yangi raqamli iqtisodiyotda talab va iste'mol shakllari o'zgarib

bormoqda. Yetakchi mutaxassislarning baholariga ko'ra, dunyo korporatsiyalarining 60 foizdan ortig'i texnologik o'zgarishlarni va bozor iste'mol xususiyatlarini bir vaqtning o'zida hisobga olishga qaratilgan o'z raqamli transformatsiya strategiyasini ishlab chiqmoqda.¹⁵⁷ Raqamlashtirishning asosiy xususiyati biznes va iste'molchilar o'rtasida qulayroq va samaraliroq o'zaro aloqalarni yaratish uchun sharoitlar hosil qilishdan iboratdir. Milliy iqtisodiyot sharoitida raqamlashtirish masalalari dolzarb bo'lib, ularni chuqur o'rganishni talab qiladi. Ayniqsa, yagona axborot makonida bozor tamoyillariga moslashgan samarali biznes jarayonlarini boshqarish tizimlarini yaratish tartib-taomillari alohida e'tiborga molikdir.

O'zbekiston Respublikasining "2022 – 2026 yillarga mo'ljallangan yangi O'zbekistonning taraqqiyot strategiyasi"da ".....iqtisodiyotda moliyaviy resurslarni ko'paytirish maqsadida, kelgusi 5 yilda fond bozori aylanmasini 200 million AQSH dollaridan 7 milliard AQSH dollariga yetkazish¹⁵⁸", "kapital harakatini bosqichma-bosqich erkinlashtirish" vazifalari belgilab berilgan. Bundan kelib chiqqan holda aksiyadorlik jamiyatlarining korporativ boshqaruvni joriy etishda qonunchilik-me'yoriy bazasining takomillashtirish, davlatning ishtirokini kamaytirib borish, aksiyadorlik jamiyatlari boshqaruv organlari faoliyatining mustaqilligi va fond bozorlarida erkin harakatlarini ta'minlash, aksiyadorlik kengashlari faoliyatini shaffof va bozor tamoyillari asosida qarorlar qabul qilishini ta'minlash, korporativ boshqaruvda innovasion yechimlar ishlab chiqish, aksiyadorlik jamiyatlarida ijro organlari faoliyati samaradorligini oshirish, kuzatuv kengashlari faoliyati samaradorligini baholashga qaratilgan ilmiy-uslubiy asoslari ishlab chiqish kabi yo'nalishlarda ilmiy-tadqiqotlarni yanada chuqurlashtirish muhim ahamiyatga ega. Biroq, korxonalarni boshqarishda hali ham eskirgan ma'muriy-rejali yondashuvlar saqlanib qolinishi oqibatida aksiyadorlik jamiyatlari faoliyatida korporativ boshqaruv shartlarini bajarishga rasmiyatchilik bilan qarash, kuzatuv kengashlari va ular tarkibidagi qo'mitalarning faoliyati jamiyatni strategik rivojlantirishdagi roli deyarli sezilmaydi, aksariyat kuzatuv kengashlari a'zolari yetarli bilim va malakaga ega emaslar. Bu esa, kuzatuv kengashi va uning qo'mitalari faoliyatini takomillashtirish bilan bog'liq tashkiliy-iqtisodiy mexnizmlarni chuqur tadqiq etish bu biznes sub'yektlar faoliyatida boshqaruv jarayonlarining samaradorligini yanada oshirishning dolzarbligini belgilaydi.

Adabiyotlar sharhi

Raqamlashtirish va raqamli texnologiyalarning biznes jarayonlariga va biznes modellarga ta'siri ko'plab olimlar tomonidan o'rganilgan. Ushbu masalaning turli jihatlarini taniqli olimlar va iqtisodchilar tomonidan tadqiq qilingan bo'lib, ular orasida Harri Bouman, Shahrox Niku, Fransisko X.Molina-Kastillo, Mark de Ryuver, Devid Eder, Kristof Bak, Шалмо Д., Кристофер А. Уильямс, Lyuk Bordman, Maykl Rachinger, Romana Rauer, Kristiana Myuller, Volfgang Vorraber, Yeva Shirgi, doktor Jon Stark, Omar A. El Savi, Fransis Pereyra, Daniel R. A.

¹⁵⁷ David Eder&Christoph Buck. The Impact of Digitization on Business Models – A Systematic Literature Review. Research Center Finance and Information Management. 24 Americas Conference on Information Systems, New Orleans, August 2018. P. 2– 10

¹⁵⁸ Ўзбекистон Республикаси Президентининг 2022 йил 28 январдаги "2022 — 2026 йилларга мўлжалланган Янги Ўзбекистоннинг тараққиёт стратегияси тўғрисида"ги ПФ-60-сон Фармони.

Shallmo, Kristofer A. Uilyams, Kristian Dyorner, Faxri Yetim, Volkmar Pipek, Volker Vulf, Chunguang Bay, Jozef Sarkis, Markus Fisher, Florian Imgrund, Kristian Yanyesh, Aksel Vinkelmann, Liliana Xoral, Vira Shiyko, Svetlana Korol, Inesa Xvostina katta hissa qo'shganlar.

Ammo iqtisodiyotni raqamlashtirishning intensiv jarayoni yangi raqamli texnologiyalar va yechimlarning paydo bo'lishiga olib keladi, ularning korxonalarning biznes modellariga ta'siri o'zining o'ziga xosligi bilan qo'shimcha ilmiy tadqiqotlarni talab qiladi, bu esa tadqiqot mavzusini dolzarb qiladi.

Mualliflarning «Dynamic Digital Space An Ecosystem Approach» nomli qisqa kitobi ham tadqiqot, ham amaliy jihatlarni o'z ichiga oladi, yangi raqamli biznes modellarini yaratishda aniq yo'l-yo'riq ko'rsatadi, haqiqiy holatlarning misollarini keltiradi, raqamli dunyoda korxonalar uchun strategik yo'l xaritalarini taqdim etadi. Ushbu "o'yin qoidalarini o'zgartiruvchilar", ya'ni atrof-muhitda fundamental o'zgarishlarni keltirib chiqaradigan kuchlar ta'siriga korxonalarning tahlil qilishi va rejalashtirishini ta'minlaydigan dastlabki tartibni taklif qiladilar.

Mualliflar Daniel R.A.Shallmo va Kristofer A.Uilyams o'z kitobida biznes modelingizni raqamli transformatsiya qilish va bugungi iqtisodiyotda raqobatlashishni qanday amalga oshirishni ochib beradilar. Ular besh fazadan iborat yo'l xartasini taqdim qiladilar: raqamli reallik, raqamli ambisiya, raqamli potensial, raqamli moslik va raqamli amalga oshirish. Har bir faza bosqichma-bosqich yo'riqnomalar hamda innovasion faoliyatlar va vositalarni o'z ichiga oladi. Mualliflar bizneslarni tez raqamlashtirish uchun aniq yo'l xartasini, muvaffaqiyatli raqamli biznes modellarning eng yaxshi amaliyotlarini, innovasion faoliyatlar va vositalarning umumiy ko'rinishini taklif etadilar¹⁵⁹.

Chunguang Bay va Jozef Sarkisning tadqiqotlari ko'rsatadiki, BPM tashabbuslarining 60-80%i muvaffaqiyatsizlikka uchraydi. Bu tadqiqot BPMni joriy qilishdagi muvaffaqiyatning muhim omillarini (CSFs) baholash metodologiyasini taqdim etadi, bu esa loyiha menejerlariga to'g'ri BPM investisiya strategiyalarini tanlashga yordam beradi. Adabiyotlarni ko'rib chiqish orqali BPMni muvaffaqiyatli joriy qilish uchun sakkizta muhim omil aniqlandi. BPMni joriy qilish bo'yicha tadqiqotlarni ilgari surish maqsadida, ushbu maqola qiyin sababiy munosabatlar tuzilmasini vizualizatsiya qilish va bu omillarning ta'sir darajasini aniqlash uchun yangi g'aroyib DEMATEL (qaror qabul qilish sinov va baholash laboratoriyasi) usulidan foydalanadi. Malaka tadqiqoti ma'lumotlari uchta xitoylik ishlab chiqaruvchilar misolida olingan. Aniqlangan muhim omillardan to'rttasi maydon tadqiqotida muhim deb topildi, bular: strategik muvofiqlashtirish, yuqori darajadagi rahbariyat qo'llab-quvvatlashi, loyiha boshqaruvi va hamkorlik muhiti. Mualliflar, shuningdek, muhim omillar o'rtasida bir qator to'g'ridan-to'g'ri va bilvosita munosabatlarni aniqladilar¹⁶⁰.

Mualliflar o'z maqolasida beshta kompaniya qanday qilib raqamli

¹⁵⁹ Shallmo, Daniel R. A., Williams, Christopher A. Digital Transformation Now! Guiding the Successful Digitalization of Your Business Model, Berlin, Heidelberg, Publisher Springer International Publishing, 2018 ISBN 978-3-319-72844-5.

¹⁶⁰ Chunguang Bai, Joseph Sarkis "A grey-based DEMATEL model for evaluating business process management critical success factors", International

Journal of Production Economics, Volume 146, Issue 1 November, pages 281-292, 2013.

transformatsiyani joriy qilish uchun biznes jarayonlari boshqaruvini (BPM) qo'llaydiganini o'rganadilar. Ular sifatli intervyu tadqiqoti o'tkazadilar va raqamli transformatsiyaning olti talabidan kelib chiqqan holda BPMning imkoniyatlarini tahlil qiladilar. Shu tariqa, ular kompaniyalarning meta maqsadlariga ko'ra moslashishi kerak bo'lgan 17 ta tavsiyani aniqlaydilar. Ular joriy qilish uchun uchta strategiya arxetipini ishlab chiqadilar¹⁶¹.

Shunday qilib, raqamlashtirish va biznes modellashtirish muammolari bilan bog'liq adabiyot manbalarini ko'rib chiqish korxonalarning biznes jarayonlarini raqamlashtirish sharoitlariga moslashtirish zarurligini ko'rsatadi. Keyin, strategik jihatdan muhim bo'lgan korxonalardan birining biznes jarayonlarining vizualizatsiyasi taklif qilinadi.

Tahlil va natijalar muhokomasi

Raqamli iqtisodiyotni rivojlantirish jarayonida yuqorida tavsiflangan vositalar samarali ekanligiga shubha yo'q. Ularning samaradorligi bir qator omillarga bog'liq:

- boshqaruv qarorlari ancha tezroq qabul qilinadi;
- taktik va strategik darajada xatolar ehtimoli kamayadi va inson omilining ta'siri darajasi pasayadi;
- xarajalar kamayadi;
- xodimlarning ishlab chiqish va qaror qabul qilishga bo'lgan qiziqishini oshiradi.

Bugungi kunda katta ma'lumotlarni tahlil qilish tizimi (Big data) faol sur'atlar bilan rivojlanmoqda. Tuzilishi kerak bo'lgan ma'lumotlarning tez sur'atlar bilan o'sib borishi tufayli raqamli iqtisodiyot tizimiga juda aniq mos keladi. Katta ma'lumotlar tizimi yordamida biz bozor tahlilini o'tkazishimiz, iste'molchilarning taklif etilayotgan mahsulotlarga bo'lgan qarashlari tendensiyalarini o'rganishimiz va xaridorlarni demografik, jinsi, yoshi va boshqa xususiyatlari bo'yicha batafsil tuzilishini amalga oshirishimiz mumkin.

Bizning fikrimizcha, kengaytirilgan haqiqat texnologiyasi avvalgi ikkitadan kam bo'lmagan qiziqarli texnologiyadir. Kengaytirilgan haqiqat texnologiyasidan xodimlarning loyihalashtirish va malakasini oshirish uchun faol foydalanilmoqda. Kengaytirilgan haqiqat texnologiyasi prototiplar va mahsulot namunalari sifatini, vaqt va xarajatlarni qisqartirish orqali olib borilayotgan tadqiqotlar va ishlanmalar samaradorligini yaxshilaydi.

Sun'iy intellektga asoslangan raqamli texnologiyalar yuqori menejmentni doimiy qo'llab-quvvatlash orqali tashkilotning strategik maqsadlariga erishishga hissa qo'shadi. Raqamlashtirish sharoitida korxona Yuqorida aytilganlarni umumlashtirib, xulosaga kelishimiz mumkinki, yuqorida tavsiflangan, raqamli iqtisodiyot rivojlanishi natijasi bo'lgan texnologiyalar global xarakterga ega. Raqamli texnologiyalardan to'g'ri foydalanish bilan ular korxonalarni boshqarish sifatini sezilarli darajada yaxshilaydigan samarali vositaga aylanishi mumkin. Ammo, mamlakatimiz hali faol raqamlashtirishga kirishgan davlat emasligini unutmaslik kerak, bunga faqat 2025- yilgacha erishish rejalashtirilgan. Binobarin,

¹⁶¹ Marcus Fischera, Florian Imgrunda, Christian Janiescha, Axel Winkelmann "Strategy archetypes for digital transformation: Defining meta objectives using business process management Information & Management 7 January 2020. DOI: <https://doi.org/10.1016/j.im.2019.103262>

boshqaruv samaradorligini oshirish uchun raqamli texnologiyalardan foydalanish salohiyati yanada oshadi.

Ushbu jarayon quyidagilar bilan tavsiflanadi:

- asosan mahalliy tarkibiy qismlardan iborat ishonchli yetkazib berish zanjiri mavjudligi;

- korxonani bir muncha vaqt avtonom rejimda ishlashiga imkon beradigan biznes jarayonlarini yuqori darajada tashkil etish;

- ishlab chiqarish xavfsizligining yuqori darajasini, shu jumladan ish jarayoniga zarar yetkazmasdan xodimlarning ijtimoiy uzoqlashish imkoniyatini ta'minlash;

- ishlab chiqarishni robotlashtirish, ya'ni, ishchilarni majburiy ravishda izolyasiya qilish holatlarida inson ishtirokisiz ishlash imkoniyati (masalan, pandemiya) va boshqalar.

Raqamli transformatsiya, har qanday o'zgarishlarni boshqarish kabi, barcha biznes jarayonlarni qayta formatlashga olib keladigan xatarlarni hisobga olishi kerak. Xavfni kamaytirish boshqarish jarayonlariga oxir-oqibat texnologiyalarni, avvalambor, katta ma'lumotlarni qayta ishlash, saqlash va tahlil qilishni joriy qilish orqali mumkin. Ushbu jarayon, biznesjarayonlarning ma'lumotlar bazasini shakllantirish imkoniyatidan tashqari, vaziyatning mumkin bo'lgan rivojlanishini hisobga olishga imkon beradi, bu esa o'z navbatida profilaktika choralarini ko'rishga imkon beradi. Darhaqiqat, real holat ba'zida matematik modelga qaraganda ancha xilma-xil bo'lib, buni global iqtisodiyotning aksariyat qismiga ta'sir qilgan kovid pandemiyasi ko'rsatdi. Shu bilan birga, katta ma'lumotlarni tahlil qilish mumkin bo'lgan xavflarni zararsizlantirish bo'yicha profilaktika choralarini ishlab chiqishda katta yordam berishi mumkin.

Agar biz barqaror raqamli transformatsiya haqida gapiradigan bo'lsak, boshqaruv quyidagi xususiyatlarga ega bo'lishi lozim:

- 1) barcha axborot-kommunikatsiya tizimlarining yuqori sifati va tayyorligi;

- 2) korxona ichidagi barcha ma'lumotlar boshqaruvning barcha darajalarida boshqaruv qarorlarini qabul qilish uchun asos bo'lishini nazarda tutadigan ma'lumotlarni sinxronlashtirish;

- 3) operatsion modelni, tashkiliy tuzilmani va ichki jarayonlarni yangi talablarga javob beradigan darajada o'zgartirish (qarorlarni faqat tahlil asosida va real vaqtda qabul qilish).

Shubhasiz, raqamli transformatsiyaning ushbu asosiy xususiyatlari tezkor boshqaruv qarorlari zarurligi sababli kompaniyalarda boshqaruvni markazsizlashtirishga olib keladi.

Raqamli transformatsiya sharoitida yassi tashkiliy tuzilma eng samarali bo'ladi, bu kompaniyaning alohida bo'linmalarining katta mustaqilligini anglatadi. Respublika korporativ tashkilotlarida uzoq vaqt davomida yagona model qat'iy markazlashtirilgan boshqaruv tuzilishi bo'lib, shu bilan birga, qaror qabul qilish tezligini oshirish muammolari kompaniyalarning tashkiliy tuzilishini qayta ko'rib chiqish zarurligini taqozo etadi.

Raqamli texnologiyalarni joriy etish tufayli mahsulotlarni ishlab chiqarishning yanada moslashuvchan usullari (masalan, virtual va kengaytirilgan haqiqat, shuningdek, 3D modellashirish orqali), ularni bozorga kiritish (katta ma'lumotlar

tahlili) va ta'minot zanjirini optimallashtirish mumkin bo'ladi. Raqamli transformatsiyalarning asosiy vositalari:

1) real vaqt rejimida ma'lumotlarni tahlil qilish asosida tashqi muhitning turbulentligi va iste'molchilarning xatti-harakatlarini hisobga olgan holda yangi biznes modellarini yaratishga imkon beradigan raqamli biznes modellarini shakllantirish. Raqamli biznes modeli asosiy parametrlarning (ta'minot, sheriklar, xarajatlar tarkibi, tarqatish kanallari) tez o'zgarishi tufayli egiluvchan bo'lib, tashqi sharoit o'zgarishiga tezroq javob berish tufayli kompaniyaning raqobatdoshligini oshiradi;

2) operasion modelni raqamli texnologiyalardan foydalanishga o'tkazish. Raqamli texnologiyalar kompaniyaning biznes-jarayonlarini optimallashtirishga, mavjud vakolatlar va resurslardan to'liq foydalanishga imkon beradi;

3) kompaniyaning biznes-jarayonlarida raqamli texnologiyalardan keng foydalanish. Bu bizga kelajakda kompaniyaning o'sish nuqtalarini aniqlashga va faoliyatni yutuq yo'nalishlariga resurslarni jamlashga imkon beradi. Platformali yechimlarni ishlab chiqish orqali mahsulotni ishlatish jarayoni, shuningdek uni tarqatish soddalashtiriladi.

Xulosa

Raqamli iqtisodiyotni rivojlantirish jarayonida yuqorida tavsiflangan vositalar samarali ekanligiga shubha yo'q. Ularning samaradorligi bir qator omillarga bog'liq:

- boshqaruv qarorlari ancha tezroq qabul qilinadi;
- taktik va strategik darajada xatolar ehtimoli kamayadi va inson omilining ta'siri darajasi pasayadi;
- xarajatlar kamayadi;
- xodimlarning ishlab chiqish va qaror qabul qilishga bo'lgan qiziqishini oshiradi.

Bugungi kunda katta ma'lumotlarni tahlil qilish tizimi (Big data) faol sur'atlar bilan rivojlanmoqda. Tuzilishi kerak bo'lgan ma'lumotlarning tez sur'atlar bilan o'sib borishi tufayli raqamli iqtisodiyot tizimiga juda aniq mos keladi. Katta ma'lumotlar tizimi yordamida biz bozor tahlilini o'tkazishimiz, iste'molchilarning taklif etilayotgan mahsulotlarga bo'lgan qarashlari tendensiyalarini o'rganishimiz va xaridorlarni demografik, jinsi, yoshi va boshqa xususiyatlari bo'yicha batafsil tuzilishini amalga oshirishimiz mumkin.

Hech shubha yo'qki, katta ma'lumot tizimlaridan foydalanish aynan mijozlarga kuchli bog'liq bo'lgan sohalarda eng katta samarani beradi: savdo, ko'chmas mulk va moliya sohalari.

Bizning fikrimizcha, kengaytirilgan haqiqat texnologiyasi avvalgi ikkitadan kam bo'lmagan qiziqarli texnologiyadir. Kengaytirilgan haqiqat texnologiyasidan xodimlarning loyihalashtirish va malakasini oshirish uchun faol foydalanilmoqda. Kengaytirilgan haqiqat texnologiyasi prototiplar va mahsulot namunalariining sifatini, vaqt va xarajatlarni qisqartirish orqali olib borilayotgan tadqiqotlar va ishlanmalar samaradorligini yaxshilaydi.

Sun'iy intellektga asoslangan raqamli texnologiyalar yuqori menejmentni doimiy qo'llab-quvvatlash orqali tashkilotning strategik maqsadlariga erishishga hissa qo'shadi. Raqamlashtirish sharoitida korxona Yuqorida aytilganlarni

umumlashtirib, xulosaga kelishimiz mumkinki, yuqorida tavsiflangan, raqamli iqtisodiyot rivojlanishi natijasi bo'lgan texnologiyalar global xarakterga ega. Raqamli texnologiyalardan to'g'ri foydalanish bilan ular korxonalarni boshqarish sifatini sezilarli darajada yaxshilaydigan samarali vositaga aylanishi mumkin. Ammo, mamlakatimiz hali faol raqamlashtirishga kirishgan davlat emasligini unutmaslik kerak, bunga faqat 2025- yilgacha erishish rejalashtirilgan. Binobarin, boshqaruv samaradorligini oshirish uchun raqamli texnologiyalardan foydalanish salohiyati yanada oshadi.

Barcha transformatsiya jarayonlarining maqsadi jarayonlarning mantig'ini o'zgartirish, tashqi muhitning turbulentligi va noaniqligini hisobga olish, raqamli texnologik yechimlardan foydalanish asosida tashqi sharoitdagi o'zgarishlarga moslashish qobiliyatini hisobga olish, shuningdek imkoniyatlarini kengaytirishdir. katta ma'lumotlarni tahlil qilish yordamida.

Darhaqiqat, bunday o'zgarish katta ma'lumotlar analitikasi va sun'iy intellektidan foydalanish asosida quriladigan boshqaruv qarorlarini o'zgartirishni talab qiladi. Shuni ta'kidlash kerakki, tez o'zgaruvchan tashqi muhit doimiy o'zgarishlarga, shu jumladan barcha ish jarayonlarini "nozik sozlash" tufayli doimiy sharoitda doimiy faoliyatni amalga oshirish imkoniyati doirasida tezkor javob berishni talab qiladi. korxonaning doimiy hayotiy sikli.

Ushbu jarayon quyidagilar bilan tavsiflanadi:

- asosan mahalliy tarkibiy qismlardan iborat ishonchli yetkazib berish zanjiri mavjudligi;
- korxonani bir muncha vaqt avtonom rejimda ishlashiga imkon beradigan biznes jarayonlarini yuqori darajada tashkil etish;
- ishlab chiqarish xavfsizligining yuqori darajasini, shu jumladan ish jarayoniga zarar yetkazmasdan xodimlarning ijtimoiy uzoqlashish imkoniyatini ta'minlash;
- ishlab chiqarishni robotlashtirish, ya'ni, ishchilarni majburiy ravishda izolyasiya qilish holatlarida inson ishtirokisiz ishlash imkoniyati (masalan, pandemiya) va boshqalar.

Raqamli transformatsiya, har qanday o'zgarishlarni boshqarish kabi, barcha biznes jarayonlarni qayta formatlashga olib keladigan xatarlarni hisobga olishi kerak. Xavfni kamaytirish boshqarish jarayonlariga oxir-oqibat texnologiyalarni, avvalambor, katta ma'lumotlarni qayta ishlash, saqlash va tahlil qilishni joriy qilish orqali mumkin. Ushbu jarayon, biznesjarayonlarning ma'lumotlar bazasini shakllantirish imkoniyatidan tashqari, vaziyatning mumkin bo'lgan rivojlanishini hisobga olishga imkon beradi, bu esa o'z navbatida profilaktika choralarini ko'rishga imkon beradi. Darhaqiqat, reao holat ba'zida matematik modelga qaraganda ancha xilma-xil bo'lib, buni global iqtisodiyotning aksariyat qismiga ta'sir qilgan kovid pandemiyasi ko'rsatdi. Shu bilan birga, katta ma'lumotlarni tahlil qilish mumkin bo'lgan xavflarni zararsizlantirish bo'yicha profilaktika choralarini ishlab chiqishda katta yordam berishi mumkin.

Agar biz barqaror raqamli transformatsiya haqida gapiradigan bo'lsak, boshqaruv quyidagi xususiyatlarga ega bo'lishi lozim:

- 1) barcha axborot-kommunikatsiya tizimlarining yuqori sifati va tayyorligi;
- 2) korxona ichidagi barcha ma'lumotlar boshqaruvning barcha darajalarida

boshqaruv qarorlarini qabul qilish uchun asos bo'lishini nazarda tutadigan ma'lumotlarni sinxronlashtirish;

3) operasion modelni, tashkiliy tuzilmani va ichki jarayonlarni yangi talablarga javob beradigan darajada o'zgartirish (qarorlarni faqat tahlil asosida va real vaqtda qabul qilish).

Shubhasiz, raqamli transformatsiyaning ushbu asosiy xususiyatlari tezkor boshqaruv qarorlari zarurligi sababli kompaniyalarda boshqaruvni markazsizlashtirishga olib keladi.

Raqamli transformatsiya sharoitida yassi tashkiliy tuzilma eng samarali bo'ladi, bu kompaniyaning alohida bo'linmalarining katta mustaqilligini anglatadi. Respublika korporativ tashkilotlarida uzoq vaqt davomida yagona model qat'iy markazlashtirilgan boshqaruv tuzilishi bo'lib, shu bilan birga, qaror qabul qilish tezligini oshirish muammolari kompaniyalarning tashkiliy tuzilishini qayta ko'rib chiqish zarurligini taqozo etadi.

Raqamli texnologiyalarni joriy etish tufayli mahsulotlarni ishlab chiqarishning yanada moslashuvchan usullari (masalan, virtual va kengaytirilgan haqiqat, shuningdek, 3D modellash tirish orqali), ularni bozorga kiritish (katta ma'lumotlar tahlili) va ta'minot zanjirini optimallashtirish mumkin bo'ladi. Raqamli transformatsiyalarning asosiy vositalari:

1) real vaqt rejimida ma'lumotlarni tahlil qilish asosida tashqi muhitning turbulentligi va iste'molchilarning xatti-harakatlarini hisobga olgan holda yangi biznes modellarini yaratishga imkon beradigan raqamli biznes modellarini shakllantirish. Raqamli biznes modeli asosiy parametrlarning (ta'minot, sheriklar, xarajatlar tarkibi, tarqatish kanallari) tez o'zgarishi tufayli egiluvchan bo'lib, tashqi sharoit o'zgarishiga tezroq javob berish tufayli kompaniyaning raqobatdoshligini oshiradi;

2) operasion modelni raqamli texnologiyalardan foydalanishga o'tkazish. Raqamli texnologiyalar kompaniyaning biznes-jarayonlarini optimallashtirishga, mavjud vakolatlar va resurslardan to'liq foydalanishga imkon beradi;

3) kompaniyaning biznes-jarayonlarida raqamli texnologiyalardan keng foydalanish. Bu bizga kelajakda kompaniyaning o'sish nuqtalarini aniqlashga va faoliyatni yutuq yo'nalishlariga resurslarni jamlashga imkon beradi. Platformali yechimlarni ishlab chiqish orqali mahsulotni ishlatish jarayoni, shuningdek uni tarqatish soddalashtiriladi.

Umuman olganda, raqamli transformatsiya strategiyasi uch bosqichda amalga oshirilishi mumkin.

1. Texnologik audit va texnologik biznes yechimlari orqali ish jarayonlari samaradorligini oshirishning asosiy parametrlarini hisoblash.

2. Raqamli texnologiyalarni mukammal darajada joriy etish uchun ishlab chiqarish jarayonlari va tarkibiy tuzilmani qayta tashkil etish.

3. O'z raqamli korporativ boshqaruv tizimini yaratish va uni umumiy tashqi raqamli makonga izchil integratsiya qilish.

Birinchi bosqich doirasida tashkilot aniq maqsadlarni belgilash, ularga erishish uchun zarur bo'lgan resurslarni taqsimlash va qaror qabul qilishda yuqori darajadagi avtonomiyaga ega guruhlarini shakllantirish va ular uchun javobgarlik bilan ajralib

turadi.

Ikkinchi bosqich tashkilotning operasion modeli konturini o'zgartirishni o'z ichiga oladi. Masalan, ko'plab korxonalar ba'zi xodimlarini uzoqdan ish formatiga o'tkazilishi mumkinligini tushunib yetishdi, bu esa korxona xarajatlarini sezilarli darajada kamaytiradi. Shunday qilib, kompaniyaning biznes jarayonlarida, uning tashkiliy tuzilmasida o'zgarishlar yuz beradi. Ehtimol, xodimlarning masofadan ishlashga o'tkazilishi sababli kompaniya binolarining bir qismi keraksiz bo'lib qolishi mumkin, bu yesa o'z navbatida ish joyini tashkil etishga yondashuvni o'zgartiradi.

Foydalanilgan adabiyotlar ro'yxati

1. David Eder&Christoph Buck. The Impact of Digitization on Business Models – A Systematic Literature Review. Research Center Finance and Information Managemant. 24 Americas Conference on Information Systems, New Orlean, August 2018. P. 2– 10.

2. Ўзбекистон Республикаси Президентининг 2022 йил 28 январдаги “2022 – 2026 йилларга мўлжалланган Янги Ўзбекистоннинг тараққиёт стратегияси тўғрисида”ги ПФ-60-сон Фармони.

3. Omar A El Sawy, Francis Pereira Modelling in the Dynamic Digital Space An Ecosystem Approach Publisher Springer:Verlag Berlin Heidelberg, 2013.

4. Schallmo, Daniel R. A., Williams, Christopher A. Digital Transformation Now! Guiding the Successful Digitalization of Your Business Model, Berlin, Heidelberg, Publisher Springer International Publishing, 2018 ISBN 978-3-319-72844-5.

5. Christian Dörner, Fahri Yetim, Volkmar Pipek, Volker Wulf, “Supporting business process experts in tailoring business processes”, Interacting with Computers, Volume 23, Issue 3, Pages 226–238, May 2011. DOI: <https://doi.org/10.1016/j.intcom.2011.03.001>

6. Chunguang Bai, Joseph Sarkis “A grey-based DEMATEL model for evaluating business process management critical success factors”, International Journal of Production Economics, Volume 146, Issue 1 November, pages 281-292, 2013.

АРАБСКАЯ РЕСПУБЛИКА ЕГИПЕТ НА ПУТИ К УСТОЙЧИВОМУ ЭКОНОМИЧЕСКОМУ РОСТУ

Зиядуллаева Лола Саидкаримовна,

к.э.н., доцент Ташкентского Государственного
Университета Востоковедения

E-mail: ziyadullaeva4249@mail.ru

Orcid: 0009-0003-4049-2804

***Аннотация.** В статье рассматриваются некоторые современные направления экономического развития Египта. В современных условиях по темпам экономического роста Египет опережает многие страны Европы и Азии, что способствует укреплению экономического потенциала страны, развитию внешнеэкономического сотрудничества. В*

Ingliz tili muharriri: Nosirova Nargiza Jamoliddin qizi
Musahhih: Vaxabova Marfua Mirkamalovna
Sahifalovchi va dizayner: Zoirov Sardor Ziyodin o'g'li

2- TOPLAM

2- MAXSUS SON /2025

© Materiallar ko'chirib bosilganda, **“Management and Economics Scientific Research Journal”** jurnali manba sifatida ko'rsatilishi shart. Jurnalda bosilgan material va reklamalardagi dalillarning aniqligiga mualliflar mas'ul. Tahririyat fikri har vaqt ham mualliflar fikriga mos kelmasligi mumkin. Tahririyatga yuborilgan materiallar qaytarilmaydi.

Mazkur jurnalda maqolalar chop etish uchun quyidagi havolalarga maqola, reklama, hikoya va boshqa ijodiy materiallar yuborishingiz mumkin.

Materiallar va reklamalar pulli asosda chop etiladi.

El. pochta: journals@timeedu.uz

Tel.: +998 95 651 90 00

“Management and Economics Scientific Research Journal” jurnali 19.09.2024-yildan O'zbekiston Respublikasi Prezidenti Administratsiyasi huzuridagi Axborot va ommaviy kommunikatsiyalar agentligi tomonidan 404368-son reyestr raqami tartibi bo'yicha ro'yxatdan o'tkazilgan. Litsenziya raqami:

C-5669639

PNFL: 308906510

Manzilimiz: Toshkent shahar Yakkasaroy tumani
Shota Rustaveli ko'chasi, 114